

Ate neu

S a n t f e l i u e n c

j u l i o l 2 0 0 0 n ú m . 5

Editorial

La nostra cultura en un marc europeu i global

El món es globalitza, les fronteres desapareixen. Les raons són tecnològiques, polítiques i econòmiques, i totes elles conflueixen cap a un món marcadament diferent al de fa només 10 o 15 anys.

Com afrontar aquesta nova situació des de la cultura, i especialment des de la cultura catalana? Doncs potser, amb un procés de reafirmació i d'interrelació amb cultures properes i veïnes. Es difuminen els estats i es reafirmen les identitats culturals.

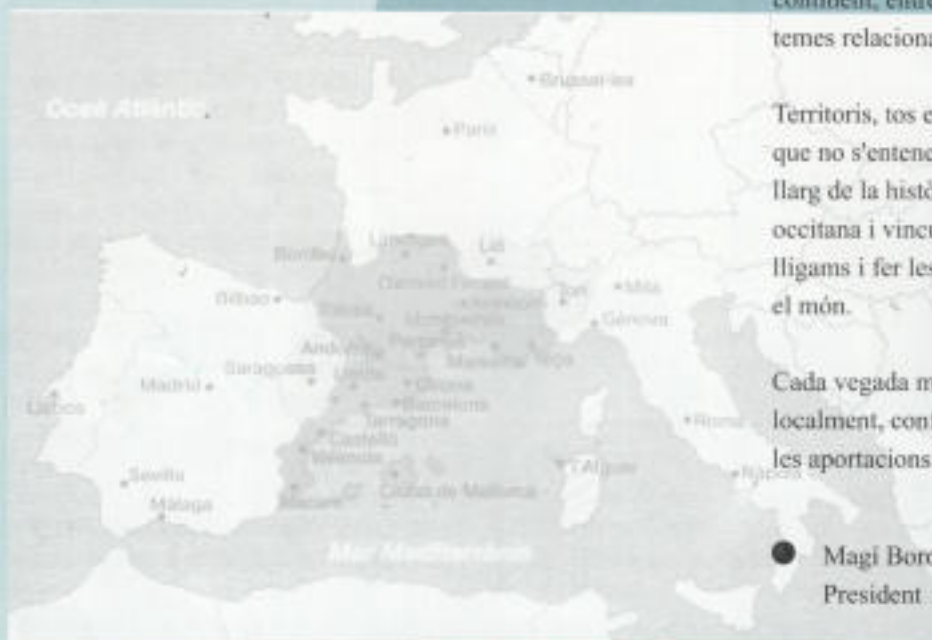
Si avui en dia és indiscutible que estem en un camí de construcció europea en el marc d'una aldea cada vegada més global, no ho és menys que aquesta construcció i paradigma només es podrà entendre des de les aportacions diferenciades de cultures que es relacionen en un espai comú i que són permeables a influències col·lidants.

Aquesta és la línia de l'Eurocongrés 2000 que comença a la tardor d'enguany i finalitza al 2002. Un congrés que reunirà entitats i institucions de regions i països de l'Europa Llatina del centre i sud del continent, entre elles l'Ateneu, totes elles per tractar temes relacionats amb cultura, educació i societat.

Territoris, tots ells, amb identitats culturals marcades que no s'entenen aïlladament sinó relacionades al llarg de la història, territoris de parla catalana i occitana i vinculats, que busquen potenciar els seus lligams i fer les seves aportacions a la nova Europa i el món.

Cada vegada més hem de pensar globalment i actuar localment, confiar en la nostra cultura i obrir-nos a les aportacions de l'exterior.

● Magi Boronat i Francesch
President

Ateneu Santfeliuenc

Consell de Redacció

Magi Boronat, Jordi Guilera, Enrique Iriarte, Ferran López, Gabriel Ponce, Caterina Riba, Cristina Sans, Conxita Xirau

Col·laboradors: Sònia Perelló, Núria Pradas, Emili Roure, Tertúlia Literària Martí Dot.

Fotografies: Arxius Ateneu Santfeliuenc, Joan Pedrol, Arxiu Històric Comarcal.

Disseny i compaginació: Arteneu

D. L.: B-35706-1999

Impressió: Madolgraf, S. L.

Tirada: 1.000 exemplars

Manel Plana

Manuel Plana Sicilia neix a Sant Feliu de Llobregat l'any 1949. Atret ben aviat per les arts plàstiques, inicia la seva formació acadèmica l'any 1964 a l'Escola Massana de Barcelona en l'especialitat de grafisme.

Alternant grafisme i pintura transcorren els primers anys de la seva carrera, que poc a poc es va decantant cap a la pintura i més concretament a l'aquarel·la, de la qual s'ha convertit en un veritable mestre reconegut arreu amb diversos i molt importants premis, com ara: Primer Premi Nacional d'Aquarel·la (Agrupació Catalana d'Aquarel·listes, 1980), Primer premi d'Aquarel·la Ciutat d'Albarracín, Terol (1989), etc

Tot i que hem pogut veure bellíssims quadres de M.Plana pintats a l'oli, és a l'aquarel·la on arriba a les màximes cotes d'expressivitat, d'impacte lluminós i de captació de les diferents atmosferes.

M. Plana domina perfectament les peculiaritats i les dificultats tècniques de l'aquarel·la, pintura d'aigua, arriscada manera de pintar que escassament admet les rectificacions.

Les seves aquarel·les, àusteres en el color i en el traç, sintetitzen contundentment els espais, els paisatges, les formes, les figures que Manel Plana interpreta directament del natural. Fan que l'espectador penetri directament en les impressions, en els sentiments de l'artista, i crear una estimulant complicitat entre ambdós.

● Kike Iriarte

Pepa Plana

La Pepa Plana va trepitjar un escenari per primera vegada als Pastorets del seu poble, Valls. A l'Escola de Teatre de Tarragona va decidir que era el que volia i arribà fins a l'Institut del Teatre.

- Allà veus que tot no acaba sinó just comença. Era un somni.

La segona part del somni, el seu espectacle De Pe a Pa, una "proposta modesta, un repte", va ser revelació al Festival de Tàrrrega i ara ja porta 170 funcions en gairebé dos anys. Ha estat vuit mesos a la Sala Muntaner i fent gira per Catalunya. Així va fer parada a l'Ateneu.

Un lloc atípic...

- M'agrada trencar el lloc teatral i fer l'espectacle en un bar, o una catedral. Que la gent es trobi per sorpresa amb un pallaso. La reacció és molt potent. *Més si és una "pallassa".*

Sí, no n'hi ha tantes. Però des de la nostra feminitat tenim moltes coses a dir.

Explica'ns, com va arribar una bola vermella al teu nas?

Al principi no volia ser clown sinó una actriu dramàtica. Però vaig descobrir el clown estudiant a França. Un personatge que marxà de la Comèdia de l'Art per buscar un espai on esplaïar el seu deliri... Em va apassionar i vaig llençar-m'hi.

Com busques la interacció amb el públic?

El pallaso agafa tot el que a la sala es diu i se sent i ho multiplica per mil. Si algú us, li dona pastilles. Si sona un mòbil, contesta. Delira ja que té llicència per fer el que li doni la gana, sense perdre el respecte.

Des de la irrealitat del clown, quina identificació amb el públic es busca?

El clown comparteix referents quotidians, de la cultura, l'actualitat. O els inventa i els va repetint, com un gest que reprèn una vegada i altra, fins que la gent riu quan no ho fa. Però a la vegada denuncia, potencia el que li agrada i el que no. La gent riu però també pensa... de què estic rient!

Aquesta denúncia dels clowns és cada vegada més agressiva?

Hi ha pallasos més clàssics i més agressius. Però denunciar està a la seva essència. És un mirall. L'humor ens allunya el suficient per riure de nosaltres mateixos. El clown aprofita un detall insignificant per construir una catàstrofe i el que ens

sembla important ho banalitzo. Per a l'espectador és una catarsis. *Sentim parlar més del mediàtic Leo Bassi que de pallasos per a un públic infantil. Els nens ja no gaudeixen tant?*

No! L'adult va a veure poc pallaso! Quan algú em comenta que no li agraden els dic: "però quins has vist!". És clar, n'hi ha

Fotografia del cartell de l'espectacle De Pe a Pa
Fotògraf Joan Sánchez

que no són ni per a adults ni per a nens perquè són dolents. Tothom surt enfadat d'una pel·lícula dolenta, però no per això es carrega el cinema

Ser clown és una màscara o una forma de vida?

Una forma de vida. Et fas un fart d'observar i qualsevol cosa també la sents molt més. El que no fas és "anar per la vida de pallasso".

Què t'ha aportat personalment ser clown?

Ser pallasso em fa ser feliç, però no és una bena als ulls. Hi ha coses que m'angoixen i sentir que la nostra missió és fer riure és gratificant. També riure a vegades és una defensa, una cuirassa molt forta, que et fa sentir invulnerable... Encara que et fan mal les mateixes coses que a tothom.

Hi ha qui pensa que riure només és una forma d'evasió...

No és banal! Ho veus allà on van Pallassos sense Fronteres. Fins i tot en llocs on ho

Pepa Plana en un moment de l'espectacle
Fotògraf. Joan Sánchez

pallassa de pe a pa

han perdut tot, no s'ha perdut la capacitat de riure. I en canvi aquí sí s'està perdent! Amb tantes obligacions, sense temps per passar amb els fills o amb els amics, i riure! És trist que moltes persones no sàpiguen riure de si mateixes...

Com avalués la situació per als joves actors a Catalunya?

És trist que es relacioni ser bon actor amb sortir a TV3. S'està perdent el fet de crear joves companyies. És greu que els circuits no funcionin,estic desesperançada! L'ideal s'ha convertit a sortir als culebrons.

I com es comporten les sales davant aquestes joves companyies?

Les alternatives són les úniques que aposten. Tal com estan les coses, les noves companyies es troben que podran actuar a una sala 3 dies, que aniran els seus pares i amics pagant i que acabaran barallats entre ells i sense un duro... Però aquest és el camí! No esperar que et truquin d'un càsting. Jo prefereixo moure'm, apassionar el públic amb la meva aventura personal.

El circuit de fora de Barcelona és una ajuda?

Hi ha el problema de la figura

del Tècnic de Cultura que a vegades no l'interessa el teatre d'ofici sinó programar fenòmens de la tele. Ho dic sense pudor. I això fa que després l'espectador se senti estafat. És absurd jugar-se un dineral a una sola carta en lloc de programar coses amb més ofici. Això s'està carregant el circuit.

● Gabriel Ponce

Blanca Bardiera, la bruixa de Sant Feliu

Us imagineu una bruixa, tal com la fantasia infantil ens l'ha descrit, pels carrers de Sant Feliu? Doncs jo me l'he intentat imaginar - amb el seu barret, el seu nas llarg, les seves pócimes i volant amb una escombra per sobre d'on avui hi ha l'Ateneu o el Parc Nadal-, mentre m'he estat llegint el llibre que la historiadora Mercè Gras ha escrit sobre el procés a Blanca Bardiera, acusada de ser bruixa l'any 1576 a Sant Feliu. Però quan he acabat el text, s'ha fos totalment aquesta imatge fantàstica i me n'ha vingut una altra de més real i més dura de l'època en què li va tocar viure a aquesta pobra dona i de la comunitat que l'envoltava, molt semblant en algunes coses a la d'avui. Sembla estrany com en algunes coses estem com estàvem fa 400 anys i, en canvi, en altres, hi ha hagut un avenç tant notable.

Portada del llibre de Mercè Gras

Blanca Bardiera -per cert, un nom que avui considerariem molt dolç per pertànyer a tota una senyora bruixa- és el nom de la dona que va ser acusada de bruixeria al segle XVI a la nostra ciutat. La suposada bruixa era francesa, nascuda en un lloc anomenat "Volare de Genere", a la regió de la Gascunya, i feia uns cinc o sis anys que vivia a Sant Feliu. Parlava el català occità, el mateix que molts immigrants francesos arribats a Catalunya, i per això pronunciava les paraules amb una fonètica que no els era familiar

als seus veïns. Vivia sola en una casa del "carrer de la Posta", i sovint demanava foc i lleixiu a les veïnes. Era una dona que els historiadors situen més enllà dels 40 anys, que treballava de jornalera al camp, encara que també havia fet de minyona en una casa. Estava casada amb un home francès, del qual ningú no en sap gaire, que només apareix al final del judici per pagar la fiança. Sembla ser que era un home amb el qual la Blanca no s'entenia gaire bé, que treballava fora, i no vivia amb ella. Aquesta dona complia tots els requisits perquè la comunitat la considerés bruixa. Penseu que, segons fonts

històriques, quatre cinquenes parts de les persones processades per bruixeria durant l'època eren dones. Existia un clar prejudici basat en el sexe, una mena de misoginia cultural. Qualsevol marca física oculta en el cos de la dona era considerada un "senyal del diable" que la catalogava com a bruixa. Això servia perquè molts homes s'aprofitessin de l'avinentsa. Al segle XVIII un tal Tarragó es va dedicar durant molt temps a realitzar l'"àrdua tasca" de reconèixer bruixes. Anava de poble en poble, pagat pels consistoris locals, fent despullar les dones per descobrir el "senyal diabòlic".

Ja ho deia l'obra alemanya del segle XVI "El martell de les bruixes": "la dona és dolenta per naturalesa".

Així que Blanca Bardiera, a més de ser dona, era pobra, forastera, d'edat avançada, vivia sola i, a sobre, tenia mal caràcter. Sembla ser que causà baralles amb altres persones de Sant Feliu, amb estirades de cabells, bastonades, crits, burles, provocacions. També feu petits furtus d'objectes com un pa, una ampolla o una escombra. Tots aquests motius influïren en la decisió d'acusar-la. Sobretot hi va haver una família de Sant Feliu, el matrimoni Macià, que impulsà més fermament l'acusació. Tot podria ser perquè les dues dones se les tenien continuament. La dona Macià acusava a Blanca de bruixa enmig del carrer i aquesta s'hi tornava amb insults i renees. En concret, però, a Blanca se la culpava de ser bruixa per unes sopes de farigola que va preparar per a la filla malalta del matrimoni Macià, una nena que poc després morí. També se la va considerar culpable per la capacitat de preveure la mort d'un altre veí. El fet de causar la mort d'infants era una de les culpes habituals que s'adreçaven a les bruixes, així com l'esterilitat, la impotència masculina, la mort del bestiar o la destrucció de collites pels fenòmens atmosfèrics. Mals tots ells que, a més de doldre molt a la gent que vivia en una societat com la del segle XVI, no s'hi trobava una explicació raonable.

Finalment, però, la historiadora ens afirma que se la va declarar innocent i conseqüentment no se la va cremar a la foguera com feia la Inquisició amb la resta de bruixes. Tot apunta que la dona va optar per marxar de la ciutat que l'havia acusat i menyspreat per anar a començar la vida en una altre lloc.

La conclusió que s'extreu de tot el que va passar és que les gentes que vivien a Sant Feliu van provocar l'expulsió d'aquella dona perquè no la veien com ells, la consideraven diferent. I això ens ha de fer pensar si no és precisament això el que està passant avui dia a molts llocs: qui no és com nosaltres, no el volem. No em refereixo només a la xenofòbia patent de conflictes recents com els d'Ejido o Terrassa, sinó també a la discriminació de la dona en el camp laboral, a la diferència de drets, davant la societat, de les persones que viuen soles respecte les que viuen en parella, o a les dificultats amb què es troba una persona gran per aconseguir una feina.

Tal com diu Teresa Vinyoles al principi d'aquest interessant i recomanable llibre, el que va passar al segle XVI amb Blanca Bardiera a la nostra ciutat ens hauria d'ajudar a construir un present i un futur més tolerant amb els diferents.

● Sònia Perelló

Gravat del s. XVI d'Escòcia i extracte del procés a Blanca Bardiera (1578) de l'Arxiu Capitular Barcelona

*pobra dona blanca bardiera
culpada afa alguns dias que
fo portada a la foguera
e ho fo publicament a*

Flames d'una guerra

Gent gran, memòria històrica

Fotografia amb alguns dels membres del Grup de la Gent Gran de l'Ateneu abans de que la guerra trenqués les seves vides. Cessió de Joan Pedrol

Entre nosaltres conviu tota una generació que es va veure abocada a patir o combatre en una guerra de la qual avui som hereus. A la nostra esquena, aquestes flames s'extingeixen, i encara que projectin moltes ombres, també podem trobar-hi llum.

Caminen sense presses ni ritme pels nostres carrers. De tant en tant fan petar la xerrada al parc o recullen als seus nêts al peu de l'escola. I a diferència de nosaltres, donen les gràcies per poder fer-ho, ja que han viscut l'experiència de no tenir ni aquesta llibertat.

A vegades, els seus pensaments es detenen davant d'un carrer, una imatge a la televisió, un altre rostre de la mateixa edat. I tornen a recordar.

- Quan vaig veure les imatges dels camps de concentració a Kosovo em vaig indignar. Això va passar exactament igual aquí!

Us sentiu portadors d'un valor que no heu pogut transmetre?

- Sona a pedanteria, però crec sí. Som portadors d'una època, i quan més canvis hi ha, més ho sents.

- Se'ns hauria de consultar, com a l'antiga Grècia. Els vells haurien de

tenir més influència.

"A la guerra, l'home deixa la seva condició humana i té la condició de bèstia, per tots dos bàndols"

Avui, les ciutats continuen estant esquitxades de pintades que, *aquí*, reclamen la lluita armada com a forma de defensa de la llibertat. Potser això els dona la raó: potser no hem après què és la guerra.

Com la definiríeu?

- La guerra és eliminar el que tens davant. Sense cap consideració. No hi ha drets humans que valguin. Mata, o et mataran. Destruïx el que tens al davant. - L'home deixa la seva condició humana i té la condició de bèstia, per tots dos bàndols. I aquest sentiment passa a

ser part de tu. Et fa perdre l'estimació amb tu mateix, amb la xicota, amb la família...
- Vius el moment, perquè d'aquí a uns minuts no saps què t'espera. Als llibres d'història hi ha un sentiment heroic, de la gran batalla, de la medalla i els guanyadors. Però la guerra no és així... és més crua. I quan aquest sentiment s'ha instal·lat al teu interior, per poc temps que sigui, és difícil despendre's del seu record.
- Quan viatjo per aquest país i veig un pont o una casa... a vegades encara penso què hauria fet si l'hagués hagut que destruir.
Què porta fins a una situació de guerra?
- Ara ens faria riure... Però Macià parlava en els seus discursos que cada català havia de tenir un sostre i

treballador potser ara té deu vegades més.

- Però no llavors.

Va haver-hi precipitació en la proclamació de la República Catalana?

- Va ser naturalment, precipitat i producte de l'eufòria del moment (m'estreny el braç) però era la decisió correcta i el moment de fer-ho. Va estar ben fet.

- Però també

va haver-hi coses mal fetes.

- Sí, per a uns era més important la revolució i per a altres fer la guerra...

Es va perdre el control de la revolta?

- Bastant. Al final van acabar manant petits grups armats a cada poble important. Grups que controlaven la zona, en nom d'una mateixa bandera, però que no obeïen. Vam trigar un any a corregir-ho, a donar més importància a guanyar la guerra. Però llavors ja s'havia perdut molt terreny.

La Guerra Civil, per la força, va unir en el mateix bàndol idealistes i oportunistes. Ingenuïtat i venjança. Somiadors abocats a una violència que sempre havien rebutjat i malfactors per als quals la violència ja abans era un mitjà.

També van esclatar a la vegada moltes rancúnies personals...

- Sí, la paraula és rancúnia. I venjances. L'impacte va ser horrorós.

- La gent va acabar relacionant revolució amb mals fets.

"Del que va passar no només és responsable l'executor, sinó també la part de la societat que ho va permetre."

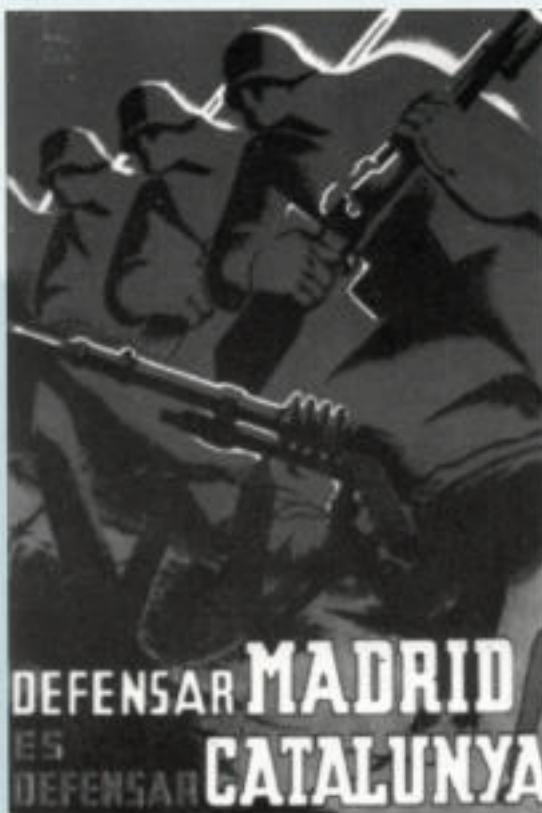
Per als qui van lluitar o simpatitzar amb el bàndol republicà, la lluita interna va ser tan forta com la guerra.

- Van fer coses malament, és indiscutible. Al 1936 teníem grups de voluntariat que ajudava al camp a les famílies amb fills al front, que portava l'esmorzar a les lleves. Gent que s'aixecava a les sis del

Fotografia del front.

Cartell editat durant la Guerra Civil

matí i tornava a les cinc de la tarda. Aquest esforç no el fan avui les ONGs... Però també es van esborrar dirigents que valien la pena. I especular amb vides humanes..

- Entre tots... CNT, FAI, UGT, PSUC, PSC i POUM, va haver-hi una lluita tan forta com la del front. I quan vam perdre... se'ns va abandonar.

- La majoria actuàvem de bona fe, i aquesta va ser castigada d'una forma horrorosa. Vam fer mal, però els guanyadors en van fer més. I van continuar fent-ho: tortures, assassinats, judicis no presencials. I d'això no només és responsable l'executor, sinó també una part de la societat que ho va permetre.

Sentiu que s'ha fet justícia?

- Només m'agradaria que la gent prengués consciència del que ens va passar als qui vam perdre.

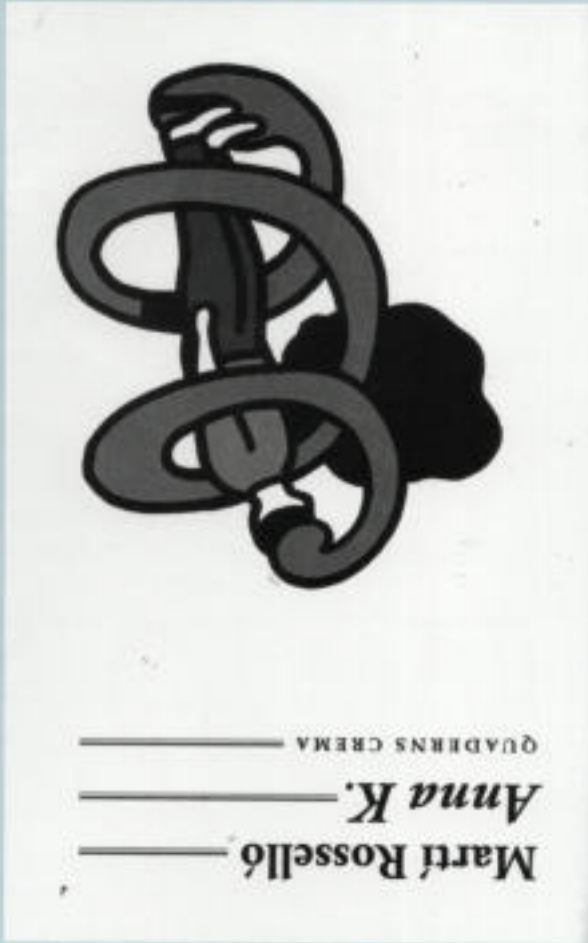
- Fer justícia? La revenja no està en mi.

● Gabriel Ponce

Un rastre de llibres i de roses

Sant Jordi ha tornat a cavalcar entre tots nosaltres, deixant, darrere seu, un rastre de llibres i roses. Com cada any. El que passa és que, enguany, Sant Jordi s'ha pres la seva feina amb calma i ha cavalcat no durant un dia, el seu dia, sinó durant tota una setmana. Coses del calendari.

No us parlaré de roses en aquest espai; que us en podríeu dir? Però sí m'ho permeteu, us parlaré de llibres. De llibres que han estat novel·la per Sant Jordi, o que, apareguts al mercat una mica abans d'aquesta data, han jugat, durant aquesta setmana, un paper protagonista. Si no els heu comprat encara, penseu que poden ser uns bons companys durant les vacances d'estiu que ja se'ns acosten. Anem per feina. En primer lloc, us voldria parlar d'un autor que sento especialment proper. Ell, malgrat que és de Vilassar de Mar, va estar vinculat a Sant Feliu durant força temps, ja que va impartir classes de Plàstica a l'Escola Mestral. Des de llavors ha plogut molt, i en Martí Rosselló s'ha anat endinsant cada vegada més en els difícils camins de la literatura i l'art. Poesia, narracions i ara, la primera novel·la, *Anna K.*, publicada a Quaderns Crema. Us parlem d'una novel·la no apta per als amants de la lectura tranquil·la. *Anna K.*, ben al contrari, és plena de sorpreses: incestos, assassinnats, segrestos... tot narrat amb una absoluta naturalitat que atrapa el lector des del primer instant. Malgrat que el que ens exposa Martí Rosselló és un

trecament gairebé absolut entre la virtut i el vici, el que queda al final és l'absoluta decisió de resistir, de viure, que, sens dubte, constitueix el *missatge* final d'una novel·la molt difícil de classificar. Un altre autor que us vull recomanar és David Cirici. Jo vaig conèixer en David Cirici com a autor de novel·la juvenil (quants alumnes meus no deuen haver llegit *L'esqueter de la balena?*); però en Cirici no s'ha deturat aquí: publicista, guionista, home inquiet, ara publica una nova novel·la,

Portada del llibre de Martí Rosselló, *Anna K.*

aquesta per a públic adult: La vida dels altres. És, aquesta història, la d'un home que s'acaba de separar i no suporta viure sol. Tot canviarà quan descobreixi que té una estranya capacitat: la de veure la vida dels altres. Ho veu tot, com si no hi hagués parets, ni distàncies. I el que veu, a vegades el diverteix i, altres, el tortura. Novel·la, doncs, plena de sorpreses, d'un prolífic escriptor que, a més, és un dels germans Miranda.

I què em dieu de la novel·la històrica? A mi, personalment, m'entusiasma i ben segur que també deu comptar amb fidels seguidors entre els que llegiu aquestes pàgines. Alfred Bosch va guanyar el premi Sant Jordi l'any 1997 amb una novel·la històrica, l'Atlas furtiu. Doncs bé, acaba de publicar la segona, Àlia la sublim, novel·la d'aventures, situada en ple desmembrament de la societat medieval, per on desfilen personatges reals, com el rei Martí l'Humà o el poeta Ausiàs March, i d'altres gestats per la imaginació de l'autor. Una novel·la que no ha de defraudar a aquells que busquen història i aventures a cabassos.

El darrer premi Sant Jordi, Emili Teixidor, també ha publicat llibre nou: El llibre de les Mosques.

A l'autor tots el coneixeu: nascut a Roda de Ter l'any 1933 ha escrit per a nois i per a adults dins d'una sòlida carrera literària que s'ha vist àmpliament elogiada i premiada. Pensem que entre els seus guardons es compten, a més del Sant Jordi 1999 ja esmentat, el Premi de la Crítica Serra d'Or, el Nacional de Literatura Infantil i Juvenil, i la medalla d'Or de l'IBBY. L'any 1992 se li concedí la Creu de Sant Jordi.

En aquest nou llibre, Emili Teixidor ens narra, precisament, la història d'un llibre; un llibre que provocarà una repugnància hipòcrita entre els seus furtius lectors i que marcarà el límit entre dos mons oposats.

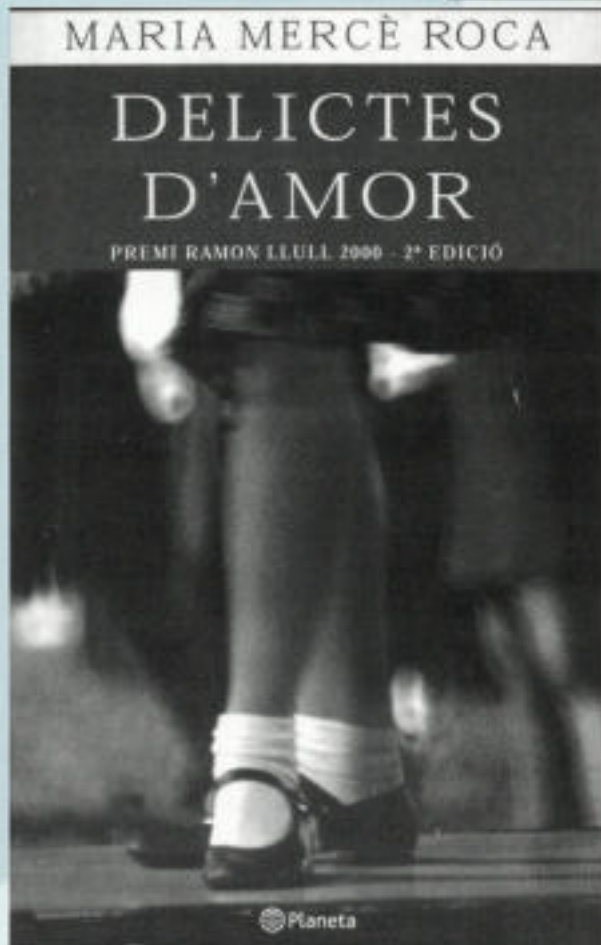
Deixeu-me que us parli ara de l'últim llibre de Maria Mercè Roca, que fou, també, l'últim guanyador del premi de novel·la Ramon Llull: Delictes d'amor. En aquesta novel·la, l'autora ens explica la cara oculta

d'un personatge, en Narcís. El que per a ell és només un acte d'amor, la seva afició a les nenes jovenetes, per a la resta de la societat constituirà un terrible vici. És així com l'home triomfador en els negocis es veurà obligat a viure una doble existència.

No puc acabar aquest apartat de recomanacions sense parlar-vos de teatre; de teatre, això sí, per llegir. S'acaben de publicar dues obres teatrals ben diferents, però, alhora, suggerents. L'una, és un èxit de la nostra escena actual, No és tan fàcil, de Paco Mir, una obra que ha triomfat en els nostres escenaris i que intenta explicar-se, i explicar-nos, per què l'home i la dona s'esforcen a viure en parella, si el

seu estat natural és el de llibertat. L'altra és un clàssic, Teatre Original, Obra completa Joan Oliver. Cal cap comentari?

● Núria Pradas

Portada del llibre de M. Mercè Roca, Delictes d'amor, i fotografia de l'autora

Centenari Martí Dot

Avui assocíem el cognom Dot més aviat amb el roserista Pere Dot que no pas amb el nostre poeta Martí Dot i Parellada, qui sap si degut a l'existent plaça Dot i el seu monument, i a la pròpia complicitat amb la denominació de "Ciutat de les Roses" que voldríem que fos Sant Feliu.

és la Ciutat de les Roses!"

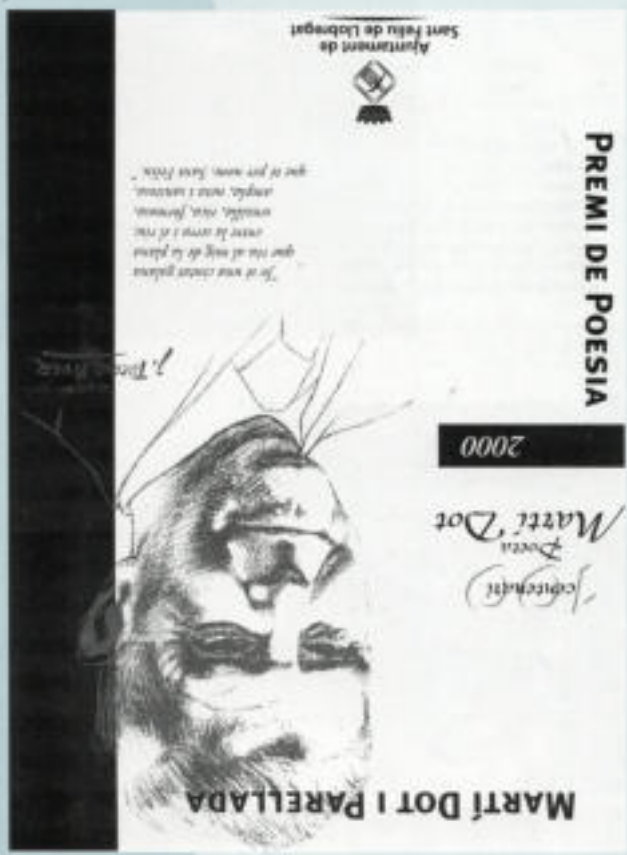
Martí Dot i Parellada, el nostre poeta, naixia el 14 d'abril de l'any 1900 a la casa número 118 de l'avi carrer Joan Maragall (aleshores carrer de Masovernou). Cal, doncs, celebrar el centenari del seu naixement, sobretot coneixent la seva poesia centrada principalment dins l'àmbit de Sant Feliu.

Descobrir, el seu interès per la lectura en català el feia anar a peu a Sant Joan a comprar per cinc cèntims "En Patufet", la primera lectura de tants infants en català; més tard i dins la seva professió de metal·lúrgic, només la seva força interior el mantindria interessat a seguir llegint prosa i poesia en català al seu abast i el conduiria a atrevir-se a publicar els primers versos a la revista local "El Faro del Llobregat". La seva distinció pública com a poeta fou l'any 1932 quan li fou atorgat el millor premi en el Primer Concurs Literari organitzat pels "Amics de l'Art i de les Lletres" a la Festa del Llibre.

"Elogi de la terra" fou la seva obra premiada. I la terra on viu és, justament, la realitat que impregna la seva poesia. La seva expressió diàfana i el seu llenguatge directe i senzill fan que el sentim molt a prop nostre.

Segur que en aquest "Any Martí Dot" seran publicades jotes fins ara inèdites de la seva poesia. Entretant, vegem ara noms brevíssimes mostres de la seva obra, extreus del llibre "Poesies", publicat per l'Ajuntament de Sant Feliu l'octubre de 1983, que ens el fan conèixer com al Poeta de Sant Feliu. Es "el Poeta de Sant Feliu" perquè n'és natural i perquè la seva poesia ens fa revivre emocionalment la recent i ja transformada geografia de la ciutat que ell va viure i estimar:

*Jo sé una ciutat galana
queriu al mig de la plana
entre la serra i el riu;
senzillia, rica, formosa,
ampla, neta i santosa,
que té per nom: Sant Feliu. ...*

Triplic del Premi de Poesia Martí Dot 2000

Malgrat l'explicable confusió per la coincidència del cognom Dot, existeix un fet que ajuda a identificar ambdós personatges: mentre Pere Dot fou l'indiscutible gran artista de les roses, Martí Dot era l'artista de la panuja, el poeta, que li dedicava aquest poema:

*Ell, abans de descloure's la poncella
li diu senzillament: "Et vull així."
I llavors s'acompleix la meravella;
com si sa veu fos un afe diví!*

Ningu com Martí Dot ha cantat tant l'esplèndida floració autòctona a Sant Feliu, com l'esplendor de la rosa i no dubta a proclamar:

"Entre moltes altres coses

Martí Dot al fons escoltant a Llorenç Sans la lectura d'un poema seu als Jocs Florals de 1948.
Fotografia: Arxiu Històric Comarcal

És en aquest poema titulat "Perquè estimo Sant Feliu" on fa una extensa descripció "des de les terres planes" fins a "part de dalt" on:

*"sovint us fa companyia
alguna antiga masia
quan tresqueu pels seus camins; .."*

A part de la sensibilitat poètica i dels valors literaris del nostre poeta, encara per estudiar, els seus escrits tenen per a tothom l'efecte d'èsser un museu d'un Sant Feliu ja transformat tan de pressa, i un arxiu de maneres de viure que enyorem. Invitem al plaer de la seva lectura apuntant-ne alguns títols i fragments ben significatius: El passeig dels pins - Visió d'una tarda de Corpus - El camí del mig - El terrisser - Capvespre d'hivern - Passant pel Mas ...

Qui té avui a Sant Feliu aquest privilegi?:

*A sota de la parra
cent voltes generosa
que mostra bondadosa
el fruit assaonat,
la taula hi és parada
que dona bo de veure. ...*

I qui no enyora el raig d'una font, La Font de Can Parellada?:

*Jo hi anava de menut,
i de gran hi pujo encara...
Si és fadigós el camí
l'aigua és tan fresca i tan clara! ...*

Altre gran tema que fereix la seva sensibilitat poètica és la natura als voltants de Sant Feliu:

*La serra té un nou encis,
Avui s'ha vestit de festa,
Sense demanar permís
ha fet florir la ginesta.
I ha tingut un gran encert
escollint la flor daurada:
Li escau més el groc que el verd
quan la calor és arribada. ...*

I és en l'amor on la sensibilitat del poeta extrema la finor i apunta al fons, com quan ens vol dir Què és un vals de Strauss:

*... De vostres somnis la visió bella;
la cara il·lusió del pensament;
tot el caliu d'uns llavis de donzella;
tota la flama d'un amor ardent.
És el goig de sentir a la mirada
la mirada serena de l'amada;
i volar, presoner dels seus ulls blaus,
a la mort i a la vida a la vegada.
Això és un vals de Strauss!*

Un tast només de la producció poètica que ens deixà Martí Dot i Parellada. De tots els santfeliuencs depèn que en aquest Centenari del seu naixement reconeguem la seva vàlua i que apreiem com cal el patrimoni literari amb què compta Sant Feliu. Invitem els nostres lectors a col·laborar-hi amb tota mena d'iniciatives possibles. Des de les Institucions i Centres Culturals, fins a tots els qui som possibles lectors a qui espera el descobriment d'un poeta al nostre abast perquè és de Sant Feliu i perquè la seva poesia connecta amb les nostres experiències.

- Emili Roure, membre de la Comissió Organitzadora dels actes del Centenari Martí Dot

Lliurament del Premi de Poesia Martí Dot 1999

Sartre va veure en les escultures de Giacometti la condició existencial de l'home, la frontera entre el SER i el RES. Dins un espai que s'escapa cap a l'infinit, les figures es mantenen al llindar l'existència gràcies a un fil evanescent de matèria. El buit rosegua l'escultura assaltant-la per tot arreu i mantenint-la captiva. Forma i espai mantenen una relació antitètica, i tots dos, de manera indissoluble, formen part de l'obra que se'ns presenta.

L'espai també apareix de forma peculiar als seus dibuixos, on trobem cabdells de línies, que obren bretxes per on circula l'aire i penetra el buit. Giacometti fou, des de ben petit, un virtuós del dibuix. L'artista considera l'escultura com un dibuix en tres dimensions i va escometre les condicions d'allò escultural sense acabar d'anul·lar-ho. Els caps com làmines, i les figures minúscules o extremadament allargades neguen el volum.

L'exposició de La Pedrera mostra aquesta coherència entre les dos disciplines plàstiques a través d'una selecció d'obres que mostra la seva trajectòria artística:

Giacometti, nascut a la Suïssa italiana va viatjar l'any 1922 a París, on va conèixer André Breton i va rebre una forta influència surrealista. D'aquesta època hi ha obres com "La dona cullera", "La parella" i "La mirada". Aquesta última és una peça absolutament estilitzada amb una increíble força expressiva. L'obra que marca la transició cap a un estil personal un cop abandonat el grup surrealista és la suggeridor "Objecte invisible", una madona que sosté un buit amb les mans. A partir d'aquest moment, les figures sapmen i es tornen petites. És l'ínici de la seva maduresa artística, de la qual en trobem bones mostres a l'exposició: Homes i dones anònims, retrats de la seva mare i del seu germà Diego, i un peculiar autorretrat: "Gos". Més endavant, va concentrar-se sobretot en la cara i la mirada amb retrats molt expressionistes.

La mostra està organitzada cronològicament i integrada per 23 dibuixos, 34 escultures, 10 olis i una selecció de gravats de la sèrie "París sens fi".

L'avidesa de respostes sobre la condició humana de Giacometti es tradueix en una experimentació constant amb el material artístic, que se li insubordina i pren camins insospitats, fins i tot, pel mateix artista. Giacometti explica que les escultures se li allargaven o empèitien en contra de la seva voluntat, en un gest d'autonomia de l'art. El missatge que totes elles semblen transmetre sembla apuntar cap a la fragilitat de l'existència.

● Caterina Riba

Fotografies: Ernst Scheidegger

!iacometti

breus

La Coral Infantil ha finalitzat el curs amb una festa concert i ara s'ha obert un període de preinscripció.

De cara al proper curs la coral tindrà nens i nenes de 4 a 12 anys que aprendran a cantar a la vegada que juguen. També s'organitzaran activitats culturals per a infants paral·lelament a la coral.

A les passades Festes de Primavera, en el marc de l'Exposició Nacional de Roses, cinc entitats, la Comissió de Colles, els Castellers de Sant Feliu, l'Agrupació Cultural Folklorica, Ciutat Gegantera 2001 i l'Ateneu, van organitzar la I Mostra d'activitats i folklore tradicional i popular. L'objectiu era donar a conèixer les diferents activitats que aquestes entitats desenvolupen al llarg de l'any.

El passat 16 de juny l'Ateneu i el Grup de la Gent Gran van organitzar un homenatge a Joan Obiols Roig i Salvador Nin Mercader. A l'acte van ser nomenats Secretari d'honor i Mestre d'honor respectivament per la dedicació a la nostra entitat i a la ciutat i es va sumar la Parròquia Sant Llorenç i l'Ajuntament de Sant Feliu amb moltes altres persones.

actualitat

El passat mes d'abril, Ateneu i Ajuntament van signar un primer conveni de col·laboració que permetrà posar ja en funcionament el projecte *Ateneu, espai de cultura i participació* mentre continuen les converses de cara a un conveni definitiu i de més llarga durada que doni forma a aquesta interessant col·laboració entre administració pública i societat civil organitzada.

Mentre el projecte ha despertat l'interès de la Generalitat de Catalunya, hem iniciat els primers contactes amb el Sr. Joan Vidal i Gayolà, president del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana i amb el director general d'Acció Cívica, el Sr. Josep Lluís Cleries, que va visitar els espais el passat mes de maig.

A la vegada, Ajuntament i Ateneu han iniciat converses amb l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona, administració que s'ha mostrat interessada en el projecte per la seva innovació.

Edita:

Amb l'esponsorització de:

Ateneu Santfeliuenc
Vidal i Ribas, 23-25
08980 Sant Feliu de Llobregat
T. 93 666 02 10 fax 93 685 32 42
e-mail: ateneusf@support.org

Amb la col·laboració de:

**Patronat
Flor de Maig**
Espanya
de Barcelona

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social
Direcció General d'Acció Cívica

**Ajuntament de
Sant Feliu de Llobregat**

*100 botigues
al teu servei*

Menú diari

Dinars casolans

Bar Ateneu

C. Vidal i Ribas, 23 - 08980 Sant Feliu de Llobregat - T. 93 666 88 03

Com & Com
ORDINADORS PERSONALS

Joan XXIII, 13 - Tel. 685 31 61 - Fax 685 38 21 - Mòdem 685 23 19
08980 Sant Feliu de Llobregat (Barcelona)

(santfeliu.net)
elportal

Arts Gràfiques Cogisa, S. L.

Joan Maragall, 101
08980 Sant Feliu de Llobregat
Tel 93 666 62 53
Fax 93 685 00 84